PADUOBĖS–ŠALTALIŪNĖS III GRUPĖS PILKAPYNAS

Valdas STEPONAITIS

2000 m. buvo pratęsti Paduobės–Šaltaliūnės (Švenčionių r.) ardomų pilkapių tyrinėjimai, LNM pradėti 1987 m. (žr. *ATL 1986 ir 1987 metais*, V., 1988, p. 61–63; *ATL 1988 ir 1989 metais*, V., 1990, p. 61–62; *ATL 1990 ir 1991 metais*, V., 1992, t. 1, p. 124–127; *ATL 1992 ir 1992 metais*, V., 1994, p. 112–113; *ATL 1994 ir 1995 metais*, V., 1996, p. 83–84, *ATL 1998 ir 1999 metais*, V., 2000, p. 205–206). 2000 m. tyrinėjimų metu buvo ištirtas ardomas pilkapis 10.

Pilkapis 10 yra centrinėje pilkapyno dalyje, jo sampilo kraštu eina miško keliukas, viduryje iškasta 1,5 m skersmens duobė. Pilkapis buvo 6,5–7 m skersmens, 60 cm aukščio, supiltas iš aplinkinio smėlio, su akmenų vainiko liekanomis pilkapio PV ir PR dalyse. Akmenys krauti ant pagrindo, dauguma akmenų statyti statmenai, o pilkapio sampile surasti pavieniai akmenys buvo 10–20 cm aukščiau pagrindo. Pilkapį supo trys duobės: 3,3x3,4, 1,7x1,8 ir 3x1,4 m skersmens ir 1,3, 0,5, 0,6 m gylio. Centrinėje pilkapio dalyje buvo apardytas degintinis kapas 1.

Kapas įrengtas žemiau pilkapio pagrindo, 69x53 (?) (dalis apardyta) cm skersmens, iki 30 cm gylio duobėje. Virš pagrindo kapas buvo 1 m skersmens, tačiau kontūras ryškiau neišsiskyrė, o deginti kauliukai koncentravosi pavienėmis grupėmis, lyg supiltomis pilant sampilą. Kapo dugne rasta geležinė deformuota antkaklė (?) iš apie 0,3 cm storio vielos, sukorodavusiais neaiškios formos galais. Visame kape tarp degintų kauliukų buvo surinkta keliolika labai smulkių metalo plokštelių fragmentų. Pagal degintinius kaulus (tyrė VU MF docentas R. Jankauskas),kape palaidoti 9 +/–2 m. vaiko ir 25–35 m. asmens, greičiausia moters, palaikai.

Pagal bendrą pilkapio struktūrą jį galima datuoti V–VI a.

Pilkapio sampile surasta keliolika titnago radinių, patekusių iš šalia esančios akmens amžiaus gyvenvietės. Paminėtini galinis gremžtukas iš nuoskalos, skeltė su žymiomis utilizacijos žymėmis, sunaudotas skaldytinis, Pulli tipo antgalio smaigalys plokščiai retušuota apatine dalimi. Radiniai skirtini ankstyvojo mezolito Kundos kultūrai.

PADUOBĖ–ŠALTALIŪNĖ 3rd GROUP BARROW CEMETERY

In 2000 LNM has investigated the destroying barrow 10 in the Paduobė–Šaltaliūnė 3rd group barrow cemetery. The barrow contained fragments of the stone circle and 3 pits around it. In the barrow it was found the cremation containing the remains of two persons. According to the barrow structure the barrow is dated to the 5th–6th centuries.